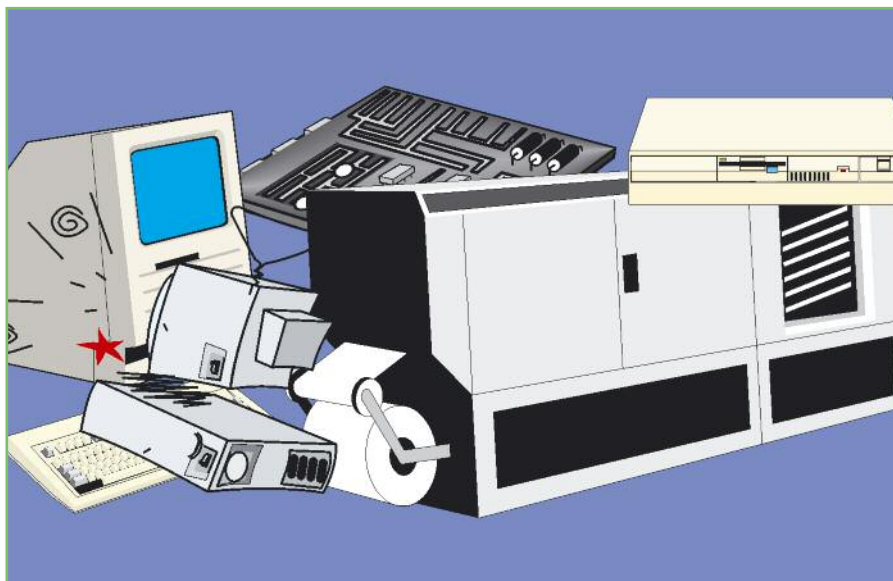

Informatika történet

Amint arról korábbi lapszámainkban már hírt adtunk, Szeged városa a Szegedi Tudományegyetemmel és az Informatika Történeti Múzeum Alapítvánnyal szoros együttműködésben pályázatot nyert, amelynek keretében lehetőség nyílik arra, hogy a jelenleg a volt szegedi szovjet laktanya helyén tárolt, Európában is páratlan számítástechnikai muzeális gyűjtemény végre méltó körülmények közé kerülhessen és a nagyközönség számára is látogathatóvá váljon. Mivel az NJSZT küldetésének tekinti a múlt értékeinek megőrzését, a projekt megvalósítását minden lehetséges eszközével támogatja:

- a 2011. júliusára tervezett megnyitástól 5 éven át az NJSZT átvállalja a kiállítás működtetési költségeit;
- Társaságunk tavaly új szakmai közösség, az Informatika Történeti Fórum megalakításával és egy szakmai tanácsadó testület felállításával megkezdte a megvalósításhoz szükséges szakmai munka koordinálását, amelynek alapvető célja a történeti rész feldolgozása, az élő és folyamatosan gyarapodó gyűjtemény alapítványi katalogizálásának segítése, a gyűjteményi kiállítási tárgyak kiválasztása, lehetséges működtetésük biztosítása, a megfelelő színvonalú kiállítás koncepciójának kidolgozása és a megvalósításhoz szükséges eszközök beszerzése, legyártása. A következő cikk a jelenlegi állapotokról tudósít...

Kétszáz tonnányi hardver

„A szovjetek mindig mindenből a legnagyobbat akarták csinálni: legnagyobb harang, legnagyobb ágyú, legnagyobb mikrochip” – mondja *Muszka Dániel*, miközben az akkoriban a Szovjetunióhoz tartozó Belorusz Köztársaság iparának aranykorában gyártott csúcsmoddelt, az 1968-ban kifejlesztett Minszk-32-t mutatja nekünk. A több szekrényből álló számítógépet stílszerűen a Szeged határában lévő volt szovjet laktanya egykori legénységi épületében láthatjuk kiállítva – itt, egy gazzal felvert alakulótér végében található ugyanis Magyarország legnagyobb számítógép-múzeuma.

Értő kalauzunk – aki a hazai számítástudomány úttörőjének, *Kalmár Lászlónak* tanítványa és kollégája volt a Szegedi Egyetemen – kevés segítőjével együtt több mint harminc éve gyűjti a hazánkban gyártott vagy használt komputereket, és mostanra több mint tizenkétezer darabot, nagyjából 200 tonnányit halmozott fel a vasakból. Ezek java része tekinthető meg – előzetes időpontegyeztetés után – a szegedi informatikatörténeti múzeumban, mely a ki-

állított állomány mérete alapján a legnagyobb nyugati gyűjteményekkel is felveszi a versenyt, miközben – azokkal ellentétben – számos kelet-európai kuriózumot is felvonultat.

Videoton TVC, a Primo, hogy csak néhányat említsünk. De ki vannak állítva a korai mechanikus és elektronikus számológépek meg az idővel itthon is népszerűvé vált nyugati kis- és nagygépek is, szóval tényleg majdnem mindenből, ami a számítógép-történetben számít, van itt valami. [...]

A tartalomból

Informatika történet
1., 2., 6. oldal

ndk és nszk éve
3. oldal

e-skills week 2010
5–6. oldal

ECDL
7., 12. oldal

Rendezvénysoroló
8., 10. oldal

A magyar szoba

Pedig a Kádár-korszakban nem volt egyszerű beszerezni az idejüket megosztó vasakat. A leselejtezésre megérett számítógépeket először húsz másik állami vállalatnak kellett felajánlani, és csak ha egyiknek sem kellett, kerülhettek a múzeumba. A KFKI-nak például – meséli Muszka – volt egy Ural-1-ese (ez egy másodpercenként száz művelet elvégzésére képes, mágnesdob-memóriával működő nagygép volt, melyet az oroszországi Penzában gyártottak az 50-es évek végén), azért az Ezeremester bolt jelentkezett be a selejtezésre. Ma a masina felbecsülhetetlen értékű relikvia lenne, ha nem szerelték volna szét, és az alkatrészeit nem árulták volna ki csinos egységcsomagokba rendezve. [...]

A paranoiás Sukarno

Külön emlékszobában láthatók a Kalmár Lászlóhoz köthető relikviák, mint például a maga idejében szenzációnak számító Kalmár-féle logikai gép. Ezt a nyolcváltozós logikai függvények megoldására használható szerkezetet a szegedi professzor 1956-ban kezdte el tervezni, majd Muszka Dániel építette meg jelfogók és huzalok felhasználásával. „Saját kezűleg csináltam, több mint egy éven át, hiszen több mint 6 ezer forrasztás van benne. De Kalmár professzor zseniálisan még a különböző színű huzalok bekötését is megtervezte, úgyhogy nekem tulajdonképpen egyszerű dolgom volt” – meséli kalauzunk.

Akinek egy másik híres konstrukciója is itt található: a szegedi katicabogár, egy fénnel, hanggal és érintéssel kondicionálható, tanulni és felejtetni képes robotgép. Ez akkoriban nagy szenzáció volt, bemutatták a tévében, és az 1960-as Budapesti Ipari Vásáron az akkor hivatalos látogatáson a fővárosban tartózkodó A. Sukarno indonéz elnök is megcsodálta. „Az állandóan merényletektől tartó Sukarno nem mert hozzáérni” – mondja Muszka.

A legvidámabb barakk

A gyűjteménynek viszontagságos a története. Kezdetben, a 70-es években az állami vállalatok által leselejtezett gépeket a Mol jogelődjének

számító Országos Köolaj- és Gázipari Tröszt algyői barakkjaiban tárolták. Mint később kiderült: ez volt az aranykor, mert őrzött, fűtött, véccével, zuhanyzóval felszerelt létesítményben azóta legfeljebb átmenetileg lakott a múzeumi besorolást csak két évvel ezelőtt megkapó kollekció. A rendszerváltás közeledtével azonban egyre kisebb helyre szorult vissza az egyre bővülő géppark, és a tárolás körülményei is egyre mostohábbá váltak.

Az újonnan felajánlott hardvereknek a szűkebb barakkokban már nem volt hely, egy részüket átmenetileg Budapesten és Cegléden tárolták. Egy rövid nyíregyházi kényszer-tartózkodás után a gyűjteményt végül, a 90-es évek második felében – az akkori oktatási miniszter közbenjárására – befogadta a Szegedi Egyetem, melynek használaton kívüli raktáraiban romlott az állaga éveken át. Az intézmény aztán 2002-ben felajánlotta a tulajdonába került öthalmi egykori szovjet lakatany sorsára hagyott, négyszintes épületét, melyben esély nyílt a számítógépek kiállítására is.

A kiállítás fokozatosan terjeszkedett felfelé a négy emeleten, ma három szintet foglal el, Muszka Dániel azonban már egy ideje a negyedik meghódításán dolgozik. Nincs könnyű dolga, mert a zárószint reménytelenül beázik, faláról mint a rétesrétegek, de ő – bár a hetvenes éveinek végét tapossa – fáradhatatlannak látszik. De talán most kicsit lassíthat. Úgy tűnik ugyanis, hogy a múzeum végre a gyűjtemény színvonalához méltó helyre költözik, a Szeged belvárosában 1,9 milliárd forintos beruházással felépíteni tervezett, egyelőre Szeged Agóra Pólus néven emlegetett tudományos ismeretterjesztő központba. A jelenlegi elképzelések szerint az új épület – melynek egy részét foglalja csak el a hardverkiállítás – 2011 júniusában készül el.

Happy end...

Miközben az új helyszínre tervezett forgószámolyokat és vitrineket mutatja, Muszka bevallja: természetesen nagyon örül annak, hogy a cirka 35 évnyi csavargás után a gyűjte-

mény végre révbe ér, de az egyik szeme csak sír. „Én annyit takarítottam, annyit meszeltem, annyit szereltem ezt az épületet, hogy közben kicsit beleszerettem – mondja. Annak idején, amikor még levegőben lógott a múzeum sorsa, kért árajánlatot az egyébként statikailag a célra megfelelő ingatlan felújítására, de a 230 millió plusz áfás projektből nem lett semmi.

Ősszel aztán az is kiderült, hogy az alakulótér mellől mindenképpen költözni kell, a volt laktanya e javarészt hasznosíthatatlan része lesz ugyanis az európai szuperlézerközpont hazai létesítményének otthona. A mintegy 50 milliárd forintos beruházásnak legkésőbb hat éven belül meg kell valósulnia. A gyűjtemény egésze nem fér majd el az Agóra Pólusban, az alapítványnak körülbelül a gépek harmada számára kell majd új otthont találni.

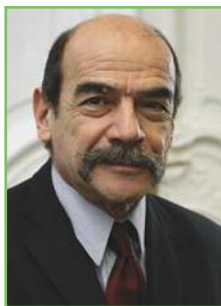
Addig is: a kiállítás egész évben látogatható, de télen érdemes rétegesen öltözni, mert fűtés nincs. A gyűjteményt kezelő alapítványnak nem telik rá, ami annak tükrében nem is csoda, hogy a legbőkezűbb támogatói a Neumann János Számítógéptudományi Társaságon (NJSZT) és az Internet Szolgáltatók Hálózati Koordinációs Központja Kht.-n felül nem a nagy múltú számítástechnikai óriásvállalatok, hanem egy helyi könyvelőiroda és egy takarítócég – egyik sem kér pénzt a szervezet számára végzett munkájáért. Csak hogy lássuk, milyen nagyságrendekről beszélünk: az egyelőre három szintet elfoglaló múzeumban egyetlen emelet takarítása 75 ezer forint plusz áfa, de a kevés támogató nevét felsoroló táblára ennél jóval szerényebb összeggel is fel lehet kerülni.

A gyűjteményt nemcsak a régi vasak miatt érdemes felkeresni, hanem azok története miatt is – mert Muszka és két kollégája szinte mind-egyikét ismeri, és ezredszer is olyan kedvvel meséli el, mintha először tenné.

Barna József
IT Café,

2009. december 12.

A témával kapcsolatos további cikkünk a 6. oldalon olvasható.

S Z A K M A I PÁLYA:

Villamosmérnök, mérnök-tanári és mérnök-közgazdász végzettséget szerzett a Budapesti Műszaki, a Budapesti Közgaz-

daságtudományi Egyetemen

- Pályáját a KSH-nál kezdte, 1990-ig fejlesztési igazgató
- A KFKI-nál a kormányzati informatika területén dolgozott
- 1997 óta a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság ügyvezető igazgatója.

– Az NJSZT-nél melyek voltak a 2009-es év legfontosabb eseményei?

– Ebben az évben járt le a Társaság vezetésének hároméves mandátuma. A májusi közgyűlésen a Társaság gyakorlatilag újráválasztotta az elnökségét. A rendszeresnek és folyamatosnak mondható programok közül kiemelném a tehetséggondozást, amely országos informatikai versenyekben, a Nemes Tihamér és a Logo versenyekben ölt testet, és több ezer általános és középiskolás fiataalt mozgat meg. E versenyek legkiválóbbjaiból kerülnek ki a nemzetközi informatikai diákolimpia csapatai.

Az információs társadalom ügyének két konferenciát is szenteltünk ebben az évben: tavasszal az internethasználat veszélyeivel foglalkozó, „A kockázatokról és mellékhatásokról kérdezze meg...” címűt, novemberben pedig a harmadik Digitális Esélyegyenlőség konferenciát.

Bebizonyítottuk, hogy a nemzeti szélessávú közösség (nszk) megvalósítása nem anyagi korlátokon múlik, hiszen ha csak azokat a veszteségeket tekintjük, amelyek a digitális írástudásnak a megszerzésével háríthatók

Egymagában egyetlen civil egyesület sem képes olyan, milliőkat elérni hivatott esélyegyenlőségi programokat megvalósítani, mint a Netszeregy vagy az Egészség.

Ez csak központi akarattal támogatott központi erőforrásokkal történhet.

el, akkor már ezek a veszteségek kiegyenlítik a befektetéseket. E készségek megszerzése a foglalkoztatási, szociális problémák megoldásában is nagy segítséget nyújthat.

– Ez már a következő kérdéskört, az ország előrelépését érinti. Valóban léptünk?

– Szomorúsággal és meglehetősen ambivalens érzésekkel tölt el, mert nemhogy egy ilyen milliós program nem indul el, de még a két évvel ezelőtt kezdeményezett Titan program sem. Ígéretesnek tűnik ugyanakkor, hogy ismét van országos szintű informatikai stratégia, amelyben a nemzeti digitális közmű is szerepel. Ám mint azt minden egyes főrumon hangsúlyozzuk, az ndk nincs nszk nélkül. Hiába lesz mindenhol infrastruktúra – ha nincs hozzá megfelelő motiváció, igényfelkeltés és ismeret, abból csak holt infrastruktúra lesz.

– Az NJSZT kulcsfeladatainak egyike a digitális írástudás terjesztése. Mi újság e téren?

– A Társaság szakmai tevékenységének „zászlós hajója”, az ECDL téren is számos újítást vezetünk be az idén. Elkészült a vakok és gyengélátóknak kidolgozott és a nemzetközi alapítvány által akkreditált modul, valamint az elektronikus aláírás, elektronikus hitelesítés modulja – ezekre az ismeretekre ugyancsak szükség volna a kormányzati ügyintézéshez.

Az ország lakosságának mintegy 6–6,5 százalékának kellene ECDL-szintű digitális írástudással rendelkeznie. Ehhez azonban még megle-

hetősen sokat kell tennünk, mert a regisztrált ECDL-esek száma pillanatnyilag „csak” a – közel 4 százalékos országos elterjedtséget jelentő – 400 ezret közelíti, ez nemzetközi összehasonlításban kimagasló eredménynek számít.

– Mit remél, miben vár előrelépést a jövőre hivatalba lépő új kormánytól az NJSZT?

– Mint már legalább nyolc éve: hogy ismerje föl a prioritásokat. Legyen egészen világos, hogy van legalább négy-öt olyan téma, amit érdemes egy nekifutásra, nagy lendülettel megoldani. Ezek közül az elsőnek a digitális esélyegyenlőség „milliósi-

tását” tartom. A huszonnegyedik órában vagyunk.

Rendkívül fontosnak tartom, hogy ne legyen sokféle szabdalva az információs társadalommal kap-

csoлатos felelősség, tevékenység és a pénzügyi lehetőségek köre; a politika elkötelezettségét mutatná, ha albizottság helyett ismét főbizottsági rangra emelnék az inormatikát. Nem érdemén felül, hanem a jelenlegi világban szükséges mértékben ismernék el, hogy az információs társadalomban 2010 és 2015 között nagyon komoly lehetőség van. Amennyiben ez a felismerés tettekkel párosul, akkor a kormányzat ebből a szempontból jól fog vizsgázni, de ha nem, az információs társadalom akkor is megvalósul, csak akaratunktól független, előre nem ki-számítható módon.

A kabinet ismerje fel a kiemelt prioritásokat

Kelenhegyi Péter
IT Business, 2009. december

Hogy került a csizma az asztalra?

3. Digitális Esélyegyenlőség konferencia

Budapest, Hotel Gellért, 2009. november 26.

Előző lapszámunkban rövid cikkben számoltunk be a 3. Digitális Esélyegyenlőség konferenciáról. Az akkor leírtakat most Fülöp Henrik tagtársunk hosszabb szakmai beszámolójával egészítjük ki. Az elhangzott előadások programja és a konferencia internetes közvetítése megtalálható a www.njszt.hu címen.

A mintegy 300 regisztrált résztvevőt számláló konferencia ötletgazdája, *Alföldi István* egy pár csizmával lepte meg a hallgatókat, amit nem csak jelképesen tett le az asztalra. Van-e nszk Portugáliában? című előadásából megtudhattuk, hogy az nszk bevezetése nálunk is nagyon fontos lenne. Mi az az nszk, tehetjük fel a kérdést, hiszen ezeket a betűket nem a digitális tudással kapcsolatosan ismertük meg. A jelentésük: nemzeti szélessávú közösség, melynek elérése, megvalósítása minden országnak célja kell, hogy legyen. Az nszk megvalósítása üzenet lenne a társadalom és az egyes emberek számára, és bizonyoságul szolgálna arra, hogy a politika, a kormány foglalkozik a meglévő problémák megoldásával, és ha valami jó a közöségnek, az vélhetően jó az egyénnek is. Ha pedig egyszerre sokakban ébred fel az igény a tanulás, az informatikai írástudóvá válás iránt, akkor elmondhatjuk majd, hogy sikerült egy ugrással átjutnunk a digitális szakadékon.

Detrekői Ákos és Péceli Gábor

Ez a feladat azonban nem oldható meg határozott állami szerepvállalás nélkül.

Csepeli György Internetezés és autonómia című előadásában aprólékosan, több szempontból is összehasonlította az internetet gyakran használók, illetve a nem internetezők viselkedését. Megállapítást nyert, hogy a nem internetezők kevésbé individualisták, a magán- és közbűnök tekintetében kevésbé elnézőek és kevésbé tisztelik a másságot, mint az internetezők. A távoktatástól kezdve az e-közigazgatásig sok ember életét teheti könnyebbé, segítheti a hátrányos helyzetűek felzárkózását, ám sajnos az általános erkölcsi normákkal ellentétes tartalmak is megtalálhatók a világhálón. Csak rajtunk múlik, hogy melyiket választjuk.

Gacsai József: INTEL és a digitális esélyegyenlőség című előadásában főleg az Egyesült Királyság adatait elemezte, noha az általa vázolt tendenciák más országokra is jellemzők. Az Intel oktatásfejlesztő programjával több mint 60 országban, több mint 160 programmal van jelen és a világ elmaradottabb régióit (pl. Malaysia, Nigéria) is támogatja. Tanárokat és diákokat egyaránt segítő programjait kiemelt helyen kezelve az Intel továbbra is nyitott minden új kezdeményezésre, mely csökkentheti a digitális lemaradást, elősegíti az eddig perifériára szorultak felzárkózását.

Béni Gabriella és *Radics Tamás* a CISCO digitális esélyegyenlőség érdekében végzett tevékenységéről beszéltek.

A világ nagy számítástechnikai vállalatai a legközvetlenebb érzékelői a gyors informatikai változásoknak, ezért ők is kiveszik részüket a digitális írástudás terjesztéséből. Így tesz a CISCO is: folyamatosan oktatja a munkavállalóit az IT-munkakörök betöltéséhez szükséges ismeretanyagra. Az EUCIP IT Administrator képzés 5 modulból áll, amelyben az alapok után a hálózattal és a biztonsággal

összefüggő témákat is képzésébe integrálta. A Hálózati Tudás Terjesztésért Programiroda (HTTP) a teljes magyarországi akadémiai rendszer számára nyújt segítséget: részt vesznek az oktatók képzésében, az általa kialakított adatbázis átfogó képet ad a CISCO akadémiai rendszer működéséről, a végzett diákokat megismereti a munkaerőpiac szereplőivel.

Szalai Edit Netszeregy – 3 nap alatt az Internet körül című előadásában az NJSZT Netszeregy pilot programja keretében megvalósított két tanfolyam tapasztalatairól számolt be, ahol a résztvevők több mint 70%-a munkanélküli és alkalmazott volt, tehát az a réteg, amelyet a programmal az NJSZT meg szeretett volna szólítani. A tapasztalatok azt mutatják, hogy maga a tananyag, a képzési program bizonyított a gyakorlatban is: a program az országos bevezetésre készen áll.

Karvalics László Komoly játékok (serious games) a termelésben, az oktatásban és a digitális esélyegyenlőségért című előadásában a számítógépes játékok kevésbé ismert válfajait mutatta be, melyek az ipar számos területén válhatnak hatékony oktató eszközökké.

Sebészetet segítő program éppúgy létezik, mint környezetvédelmi „játék”, amelyben a „tudósok” a rendelkezésükre álló adatok alapján elemeznek és döntenek releváns kérdésekben.

Érdekes kísérletre került sor az Albert Schweitzer Református Szeretethonban. A legmodernebb interaktív, testmozgást kívánó, ezáltal szinte speciális sportnak nevezhető játékokat próbálták ki, mutattak be az otthon lakóinak. Ezek a játékok nemcsak a mozgáskoordinációt fejlesztik, hanem rendkívül szórakoztatóak is, emellett a speciális digitális nyelvet is megismerhették, megszerethették a résztvevők.

A kistérségek területi és digitális egyenlőtlenségeit elemezte előadásában *Csatári Bálint* és *Kanalas Imre*.

A részletes elemzések során kiderült, hogy az egyébként is fejlett területek sokkal jobban vonzzák az IT eszközöket, szolgáltatásokat. A kistérségek lemaradása a hagyományos mutatókat figyelembe véve 3-5-szörös, az IT vonatkozásában mindez a többszörösére nő, eléri a 18-25-szörös különbséget. Ez a lemaradás pedig tovább élezi a már egyébként is fennálló különbségeket, feszültségeket. A megfelelő állami ösztönzők hiányában a vidék lakosainak tudása végleg elértéktelenedik.

Nagy Mátvás a wifi-falu, Siroki László pedig a konkrét megvalósítás tapasztalatait foglalta össze.

Az alacsony iskolázottságúaknak, a perifériára szorultaknak, csellengőknek, hátrányos helyzetűeknek alapvetően azért nincs internet hozzáférése, mert anyagilag nem engedhetik meg maguknak. Ezen az áldatlan állapoton kívánt változtatni a találón wifi falunak nevezett program, amely hitelekkel, olcsó számítógépekkel, és nem utolsósorban megfelelő tájékoztatással segítette a felzárkózni szándékozókat. A felmérések szerint a csatlakozók mintegy fele a tanulás lehetősége miatt választotta a programot, mivel így hozzájuk is el tud jutni bármilyen információ a távolságtól függetlenül. Sokan ugyancsak ennek a

programnak köszönhetik, hogy egyáltalán van munkájuk.

Surján György az eVITA programot mutatta be, a digitális esélyegyenlőség és az egészség megőrzése, megtartása közötti kapcsolatot vizsgálta. A rokantak, fogyatékkal élők támogatása jelentős feladat. Mivel az IT rendszerek fejlesztésének nemcsak pozitív oldalai vannak, ezért nagyon figyelni kell arra, hogy új törésvonalak mellett ne növekedhessen az esélyegyenlőtlenség – figyelmeztetett az előadó. Mindezeknek fontos üzenete van a szakpolitika számára, hiszen jól működő rendszert csak komplex egészségügyi stratégiára lehet felépíteni.

Az Év Mentora-díj

2009-ben díjat alapított a Mentor Magazin.

„Az Év Mentora”-díjat – amelyet az NJSZT is támogat – hagyományteremtő céllal először ítéltek oda 2009 végén olyan pedagógusoknak, akik oktató-nevelő és alkotómunkájukkal a legtöbbet tették a felnövekvő generációkért.

A díj különlegessége, hogy nem határolja be az iskola szintjét: a bírálóbizottság bármely oktatási-nevelési szintről keresi a legtehetségesebb, alkotó pedagógusokat.

A Mentor-díjról külön összeállítás található a Mentor digitális magazinban, amely megtekinthető a www.mentormagazin.hu honlapon, a címlapra kattintva.

Az NJSZT támogatását Gyarmati Szabó Éva, a Mentor Magazin főszerkesztője levélben köszönte meg. Részlet a levélből:

„Társaságuk támogatása emelte díjunk rangját, és segített abban, hogy az közös ügyé válhasson. Ezúton is, még egyszer köszönjük!”

„HTE 60” Jubileumi Emlékérem

A Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület – fennállásának 60 éves évfordulója alkalmából az Egyesületben kifejtett sok éves eredményes tevékenységéért – „HTE 60” Jubileumi Emlékérmeket adományozott

Bohus Mihálynak,

aki a HTE-n kívül az NJSZT-nek is igen aktív, az informatika-történeti gyűjtemény gondozásában pótolhatatlan szerepet játszó tagja.

Az elismeréshez gratulálunk és további sok sikert kívánunk.

A Microsoft Magyarország, az Informatikai vállalkozások Szövetsége, és a MEFIT Alapítvány 2010. január 21-én szűk körű döntéshozói tanácskozást rendezett az Európai Bizottság Vállalkozáspolitikai és Ipari Főigazgatósága által kezdeményezett „Magyar tudás a XXI. századi gazdaságban” témában. A tanácskozásra, amely az Európai Bizottság „e-skills week 2010” elnevezésű rendezvény- és tanácskozás-sorozatának része, együttműködő partnerszervezetként az NJSZT is meghívást kapott. Ennek keretében lehetőség nyílt az informatikai írástudás társadalmasításának kérdéséről döntéshozói szinten is állást foglalni.

Ez a téma egyébként 2005 óta egyre hangsúlyosabban jelenik meg az EU stratégiájában és programjaiban e-készség (e-skills) gyűjtőnév alatt: ez

e-skills week 201

Magyar Tudás a XXI. századi gazdaságban

egyike azon területeknek, ahol az állami, a vállalati, az oktatási és a szakmai civil szféra a leghatékonyabb együttműködések hozta létre Európa-szerre. E szervezetek közül úttörő jelentősége miatt kiemelendő az e-skills Industry Leadership Board és az Employability Alliance, amely szervezetek magyar megfelelője az IKT iparági, oktatási és civil partnereket tömörítő Magyar EU Fejlesztési Igazgatótanács (MEFIT).

2008 májusában a miniszterelnökkel, a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszterrel és az öt parlamenti párttal a MEFIT közös és nyilvános szándéknyilatkozatban kötelezte el magát egy

foglalkoztatási és versenyképességi fókuszú IKT felnőttképzési program, a TITAN Program kidolgozására és megvalósítására.

A TITAN Program célkitűzése a különböző szintű e-készségek fejlesztése, a 2009–2013 közötti időszakban összesen közel 1,2 millió ember (IKT szakemberek, vállalkozók és általános munkavállalók) bevonása TITAN képzési programokba a 21. századi gazdaság és munkaerőpiac elvárásainak és tagolásának megfelelően.

A tanácskozásról az IT Business Online a következőkben számolt be 2010. január 25-én:

(Cikk a 6. oldalon)

ICT – a húzóágazat

Az infokommunikáció a gazdasági válság után húzóágazat lehet Magyarországon, ezért csökkenteni kell a digitális analfabétizmust – jelentették ki politikusok és nagyvállalati vezetők a „Magyar tudás a XXI. századi gazda-

ságban” című rendezvényen. *Herczog Edit* szocialista EP-képviselő, *Nyitrai Zolt* fideszes és *Pettkó András* független országgyűlési képviselő egyetértett abban, hogy az infokommunikáció lehet az a terület, amelynek fejlesztése mögé minden parlamenti párt felsorakozhat, mivel ez nem politikai, hanem szakmai kérdés. *Drajkó Lász-*

ló, a Microsoft Magyarország Kft. ügyvezető igazgatója pedig azt mondta, hogy az e-képességek széleskörű fejlesztése sürgető feladat, mivel a munkáltatók Magyarországon öt éven belül ugyanazokat az informatikai elvárásokat támasztják munkavállalóikkal szemben, mint Svédországban.

A KFKI, a hazai számítástechnika egyik bölcsője

Az NJSZT Informatika Történeti Fóruma (ITF) 2009. december 2-án tartotta nagysikerű rendezvényét, melyen az egykori Központi Fizikai Kutatóintézet Mérés-és Számítástechnikai Kutatóintézetének (KFKI-MSZKI) volt munkatársai és nagyszámú érdeklődő vett részt.

A szervező Informatika Történeti Fórum a hazai informatika-történet feldolgozását úgy is elő kívánja segíteni, hogy „Nagy számítástechnikai műhelyek” címen megemlékező előadássorozatot indított el. A sorozat első rendezvényéhez a legnagyobb egykori kutatóintézet, a KFKI számítástechnikai fejlesztéseiben is úttörő szerepet játszó Mérés és Számítástechnikai Kutatóintézet egykori vezetőit és munkatársait kérte fel személyes nézőpontú megemlékező előadások megtartására.

A több mint 250 résztvevőt *Dömölki Bálint*, az ITF elnöke, *Sima Dezső*, a rendezvénynek helyt adó Budapesti Műszaki Főiskola (BMF) Neumann János Informatikai Karának Karalapító volt főigazgatója, a BMF egyetemi tanára, valamint *Kroó Norbert*, az MTA Szilárdtestfizikai Kutatóintézet volt igazgatója, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) alelnöke üdvözölte.

Az estébe nyúló izgalmas előadások sorát *Sándory Mihály*, a KFKI MSZKI volt igazgatója „Kutatás vagy gyártás” című, személyes véleményekkel színessé tett vissza-

emlékezésével kezdte, majd *Szlankó János*, a KFKI MSZKI egykori igazgatója és a KFKI Zrt. jelenlegi elnöke „Gyártás vagy rendszerintegráció” címen vázolta a nagy múltú intézmény fejlődése során bejárt útvonalakat.

A gazdag múlt fejlődési ívét *Lukács József* volt igazgatóhelyettes a „Lyukszalagtól az informatikáig” címmel számos történelmi képpel és adattal szemléltette, majd *Telbisz Ferenc*, az MSZKI volt főosztályvezetője a hálózatfejlesztés terén végzett úttörő munkát a „Számítógépes kommunikáció és hálózatfejlesztés a KFKI-ban – nagygépek és kisgépek” címen ismertette.

A rendezvényen nemcsak a fejlesztők, hanem a számítástechnikát használó kutatók is szót kaptak. A KFKI fejlesztésű technikákkal kapcsolatos eredményeket és tanulságokat az alkalmazók szemszögéből *Gadó János*, a „KFKI Atomenergia Kutatóintézet igazgatásokról” címen, és *Nagy Dénes* „A számítástechnika első évtizedei a KFKI-ban egy alkalmazott magfizikus szemével” láttatta. *Vaspöri Teréz* „A vakok számítástechnikai eszközeinek KFKI-s fejlesztéseiről”, *Bogdány János* „A TPA-70 fejlesztéséről”, *Sarkadi Nagy István* „A KFKI-ban folytatott szoftverfejlesztésekről”, valamint *Forró Péter* „A gyártással kapcsolatos emlékeiről” beszélt.

Az előadások anyagának egy része, a Szegedi Informatika Történeti Múzeum, és a KFKI képgyűjteménye, valamint a rendezvényen készült fotók megtekinthetők a KFKI honlapján (http://www.kfki.hu/events/kfkinap_2009/).

A rögzített videóanyag, szerkesztés után márciustól ugyanitt lesz látható.

R. L.

ECDL

Legutóbbi lapszámunkban (Mi Újság, 2009. december–2010. január) arról számoltunk be, hogy Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata elindította, sőt le is bonyolította, megvalósította az „Internet a klubban” c. programját, amellyel az idősek számára biztosítanak állandó, 24 órás csatlakozási lehetőséget az internet világához. A programot az e-Írástudásért Alapítvány is támogatja.

Az Óbuda című újság a közelmúltban Bús Balázs polgármester legújabb kezdeményezéséről tudósított:

„Bús Balázs polgármester előterjesztésére, a képviselő-testület döntése értelmében Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata támogatni kívánja az Európai Számítógép-használói Jogosítvány (ECDL) megszerzésének programját, és erre felhívja minden fenntartásában működő iskolája figyelmét. Az intézményesített program célja: piacképes informatikai írástudás – ECDL Start bizonyítvány – megszerzéséhez a lehetőség biztosítása a III. kerületi iskolákban tanuló gyerekeknek. Több intézményben – Árpád Gimnázium, Kerék Általános Iskola és Gimnázium, Medgyessy Ferenc utcai Általános Iskola, Óbudai Nagy László Általános Iskola, Veres Péter Gimnázium – iskolai, alapítványi, szülői finanszírozással rövidebb-hosszabb ideje folyik már célirányos informatikai képzés, melynek eredményeképpen sok kerületi diák tett már le sikeres ECDL-vizsgát, szerzett ECDL bizonyítványt.”

A KSZKI (Költségvetési Szerveket Kiszolgáló Intézmény) amely megszervezte az informatikai írástudás terjesztésének programját a közalkalmazottak, a kerületi iskolákba járó gyerekek és a helyi idős emberek számára, felkészítő tanárai és vizsgáztatói révén arról számolt be, hogy az ECDL Start bizonyítvány ismeretanyaga diákok számára az iskolai tanórák, fakultáció, szakkör keretében, rendszeres felkészülés és gyakorlás mellett 4 félév alatt kényelmesen feldolgozható. Ezt feltételezve és a felkészülést a 7. osztályban elkezdve a

Óbuda-Békásmegyer önkormányzata a digitális írástudásért

gyermekek a 8. osztályos bizonyítványuk mellé ECDL Start bizonyítványt is kaphatnak.”

A digitális írástudás kerületi programjáról a KSZKI igazgatójával, Hont Jánossal és az IT oktatás csoportvezetőjével, Kálmán Zoltánnal beszélgettünk.

„A vonzáskörzetünkben nagyon sok pedagógus van, ezért az ő képzésükkel kezdtük el az informatikai oktatást. A jó hír pedig gyorsan terjed, így egyre több külsős keresett meg minket.” – mondta el Kálmán Zoltán, aki oktató kollégáival együtt már mindegyik ECDL modulból – a CAD-et kivéve – fel tudja készíteni az érdeklődőket.

Az intézményben e-ügyintézés és ECDL képzés is folyik. „Először a közalkalmazotti állományra majd az idősekre és végül a gyerekek oktatására terjesztettük ki a programot” – vette át a szót Hont János, akinek elmondása szerint a kerület minden szegletéből jönnek hozzájuk vizsgázni a gyerekek. Az iskolai ECDL-programban ugyanis bármely kerületi iskola részt vehet, s így – egy négyoldalú írásbeli megállapodás értelmében, amely a KSZKI, az adott iskola a szülő és a gyerek közt jön létre – amennyiben a tanuló négy iskolai féléven át elsajátítja az ECDL Start bizonyítványhoz szükséges modulokat és sikeres vizsgát tesz, úgy a KSZKI megfizeti a tanuló részére a teljes regisztrációs díjat. A gyerekek bármelyik akkreditált ECDL vizsgaközpontban letehetik a modulok vizsgáit, miközben saját iskoláikban készülhetnek fel az informatika óráikon, sőt, próbavizsgát is tehetnek a KSZKI-ban.

Hont János arra a kérdésünkre, hogy hogyan határozták meg a pontos költségeket, a következőt válaszolta:

„A KSZKI a regisztrációs díjak forrását az Önkormányzat döntése szerint különítette el. Megvizsgáltuk, hogy az említett évfolyamokon hány gyerek tanul a kerületünkben, és ezt beszoroztuk a fejenkénti regisztrációs költséggel. Ennek megfelelően 3,6 millió forintnyi keret elkülönítésére tettünk javaslatot a saját költségvetésünk terhére, melyet a Képviselő-

testület a fenti célra jóvá is hagyott. Ez az összeg az Önkormányzat 20-22 milliárdos költségvetésének csupán kicsinyke, elenyésző része, de az elért eredmények, annak hatásai – reményeink szerint – lényegesen nagyobbak.”

Ez azért is érdekes, mert potom beruházásért cserébe a közoktatási intézmények között elindul egy egészséges verseny, hiszen a szülők is szívesebben íratják be gyermekeiket olyan iskolákba, amelyek a többihez képest piacképesebb, hasznosabb készségeket, tudást biztosítanak a diákjaik részére.

A KSZKI vezetője és IT oktatási csoportvezetője kérésünkre meséltek az Óbudai Gondozási Központ (OGK) és a KSZKI szervezésében létrejött idősprogramról is. Elmondták, hogy a képzést „házhoz vitték”, Így lehetővé vált az, hogy az idősebbek a komfortzónájukon belül tartózkodva tanulhassák az internetezést és az e-mailezés alapjait.

A Neumann János Számítógép-tudományi Társaság 2009 nyarán tesztelt Netszeregy programja éppen az ilyen és ehhez hasonló kezdeményezések számára készült. Bízunk benne, hogy az óbudai példa „fertőző” lesz, és egyre több önkormányzat és állami szervezet tartja majd fontosnak, hogy az óbudaihoz hasonló „potom” befektetéssel részt vállaljon a digitális esélyegyenlőség megteremtése érdekében végzett munkában. Ha minden kerület, község, város és megye vezetői csak egy picit is áldoznak e cél érdekében, jelentősen javulhat az emberek életminősége és az ország gazdasági versenyképessége.

B.Á. -Sz.B.

Kálmán József az idősek között

Verseny – futás

2010. április 30. és május 2. között tizedik alkalommal kerül megrendezésre a már hagyományosnak tekinthető BME Nemzetközi 24 órás Programozóverseny, melyet idén is a Magyar Villamosmérnök- és Informatikus-hallgatók Egyesülete (MAVE) szervez. Az extrém kihívásokat kereső programo-

BME Nemzetközi 24 órás Programozóverseny

zókknak 2010. február 20-ig van lehetősége, jelentkezni Európa egyik legrangosabb versenyére, melynek döntője a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen (BME) kerül megrendezésre.

Szakítva az eddigi hagyományokkal, a 10. Jubileumi verseny tiszteletére, a verseny nem a megszokott címen, hanem a **www.challenge24thelegend.com** oldalon érhető el.

A háromfős csapatok a fenti weboldalon jelentkezhetnek; összeté-

telük tetszőleges lehet, nem csak egyetemisták, hanem akár az iparban dolgozó profik is regisztrálhatnak.

Az első forduló február 27-én egy online verseny lesz. A legjobbnak bizonyuló harminc csapat jut tovább a Műegyetemen 2010. április 30. és május 2. között megrendezendő 24 órás döntőbe, ahol a nyeremények összértéke meghaladja az 6000 Eurót.

További információ kérhető az info-@challenge24thelegend.com címen.

Rendezvény – soroló

CEE-SET 2010 5th IFIP TC2 Central and Eastern European Conference on Software Engineering Techniques Debrecen, október 13–15.

2010-ben Magyarországon, Debrecenben kerül megrendezésre Közép-Kelet Európa egyik legrangosabb szoftvertechnológiai konferenciája a CEE-SET. A 2006-ban Lengyelországban kezdeményezett CEE-SET konferenciasorozat szoftvertechnológiával kapcsolatos gondolatok és tapasztalatok megosztásához biztosít olyan fórumot, amelyre a térségben kiemelkedő igény van mind kutatók, mind gyakorlati szakemberek részéről.

Fő témakörök:

- ◆ Software architectures
- ◆ Middleware, frameworks and components
- ◆ Software components and reuse
- ◆ Model-driven software development
- ◆ Software development methodologies
- ◆ Software requirements engineering and modeling
- ◆ Software quality
- ◆ Software measurement and metrics
- ◆ Software testing, analysis and verification
- ◆ Software products and process improvement
- ◆ Formal methods in software engineering
- ◆ Agile software development methodologies and practices
- ◆ Maintenance and reverse engineering
- ◆ Methods and tools in software engineering
- ◆ Experimentation in software engineering
- ◆ Evidence-based software engineering
- ◆ Software projects management
- ◆ Building empirical models and theories in software engineering
- ◆ Future of software engineering research and practice
- ◆ Adaptive and self-managing software systems
- ◆ Documentation management in software project
- ◆ Human factors in software engineering
- ◆ Software engineering training and education
- ◆ Software engineering for secure and safe systems
- ◆ Project management

A konferencia hazai szervezői:

- ◆ Neumann János Számítógéptudományi Társaság (NJSZT)
- ◆ Debreceni Egyetem Informatikai Kara
- ◆ Budapesti Corvinus Egyetem Gazdálkodástudományi Kara
- ◆ Eötvös Loránd Tudományegyetem Informatikai Kara

Örömmel fogadjuk további szervező, szponzor intézmények együttműködését.

A Konferenciasorozat kezdeményező szervezetei:

- ◆ IFIP Technical Committee 2: "Software Theory and Practice"
- ◆ Czech Society for Cybernetics and Informatics
- ◆ Gesellschaft für Informatik, Special Interest Group Software Engineering
- ◆ John von Neumann Computer Society (NJSZT), Hungary
- ◆ Lithuanian Computer Society
- ◆ Polish Academy of Sciences, Committee for Informatics
- ◆ Polish Information Processing Society
- ◆ Slovak Society for Computer Science

A konferencia nyelve angol

2009. október 28-30-án Győrött került megrendezésre az IFIP TC8 Information Systems Bizottság WG 8.9 szakcsoportjának vállalati információrendszerekkel foglalkozó nemzetközi konferenciája, a CONFENIS 2009, amelyet az NJSZT Gazdaságinformatikai Kutatási és Oktatási Fórum (GIKOF) szakmai szervezete, a Győr-Moson-Sopron megyei szervezet, és a Széchenyi István Egyetem szervezett.

Az ERP-rendszerek egyes területeit átfogó szekciók mellett a konferencia egy speciális sávjában kapott helyet a 6. Országos Gazdaságinformatikai Konferencia is (OGIK), amelyre 22 országból több mint 100 résztvevő regisztrált. A beküldött 78 előadástervezből a programbizottság 61-et fogadott el. Az aktuális témákkal foglalkozó előadások között elhangzottak kutatási és kutatásfejlesztési eredmények, konkrét üzleti megoldások, esettanulmányok, projektek beszámolóit valamint oktatással kapcsolatos témák.

A konferenciát Dobay Péter a GIKOF társelnöke, Koren Csaba a Széchenyi István Egyetem Nemzetközi Projekt Központjának igazgatója, valamint A Min Tjoa, az IFIP WG 8.9 elnöke köszöntötte. Az IFIP elnöke Basie von Solms személyesen nem tudott részt venni a konferencián, de videófelvételt küldve köszöntötte a résztvevőket. A megnyitót követően nagy érdeklődés kísérte, az 5 plenáris előadást, amelyet Ausztráliából, USA-ból, Egyesült Királyságból és Ausztriából érkezett kutatók-fejlesztők tartottak. Az első konferencianapot a Győri Városháza dísztermében rendezett kellemes hangulatú fogadás zárta, amely kiváló lehetőséget nyújtott a kötetlen szakmai eszmecserére.

A második napon a program három párhuzamos szekcióban folytatódott, amelyeken többek között szó volt elemzési és modellezési módszerek-

CONFENIS '2009 konferencia

– beszámoló –

ről, aktuális fejlesztési eredményekről, de az előadók foglalkoztak a tudásmenedzsment, a vállalatirányítási rendszerek jövőjének, valamint az IT-biztonságnak a kérdéseivel is.

A Hotel Konferencia Borsos-termében rendezett gálavacsora a Rába Néptánc-együttes nagysikerű bemutatójával kezdődött, lehetőséget adva a résztvevőknek a kellemes, baráti együttlétre.

A harmadik napi a szekcióelőadások után élénk érdeklődés kísérte Bíró Miklós előadását és gyakorlati bemutatóját a cloud computing és a social networking témakörökkel kapcsolatosan. A rendezvényt Raffai Mária a programbizottság elnöke, a konferencia háziasszonya zárta, értékelve a konferenciára benyújtott cikkeket, a bírálati folyamatot, és minősítette a publikációk és előadások tudományos és szakmai színvonalát.

A CONFENIS Díjbizottsága a szerzők munkásságát, az általuk elért eredményeket valamint az előadói és vitakészséget figyelembe véve díjazta a három legjobb cikk és előadás szerzőjét.

2009-ben CONFENIS-díjban részesültek:

1. Petr Douček (CZ): Humán erőforrás az ICT területén a Cseh Köztársaságban
2. Moller Charles (DK): Az ERP-rendszerek szerepe a vállalati folyamatok menedzselésében
3. Tetsuya Uchiki (J): ERP-rendszer kutatások sajátosságai – szociális kontextus Japánban.

A díjakat Gerhard Chroust professzor, a Díjbizottság elnöke adta át. A konferencián díjazásra került az OGIK sáv legkiválóbb szerzője-elő-

adója Nemeslaki András is, aki a Kritikus kérdések és problémakörök az e-business témakörében című előadása mellett a CONFENIS konferenciára is nyújtott be cikket. A GIKOF-díjat Dobay Péter adta át.

A konferencia záróakkordjaként Raffai Mária átnyújtotta a CONFENIS konferenciasorozat vándortrófeáját Rogerio Carvalho-nak, a következő évi konferencia brazil szervezőjének, sok sikert kívánva a rendezéshez.

Viszontlátásra 2010-ben Natal-ban! (<http://confenis2010.iff.edu.br>)

Publikáció

A konferencián elhangzott előadások összefoglalóit az CONFENIS 2009 programfüzetben publikáltuk, a konferenciakikkek teljes változatát pedig CD-re gyűjtve adtuk át a résztvevőknek. A plenáris előadások, valamint néhány kiváló cikk teljes terjedelemben jelent meg a SEFBIS Journal különkiadásában, és folyamatban van a cikkeknek az IFIP Digital Library-ben való megjelentetése is.

Köszönetnyilvánítás

A Program- és Szervezőbizottság kifejezi köszönetét mindazoknak, akik szakmai és anyagi támogatásukkal nagymértékben hozzájárultak a konferencia sikeréhez. Köszönet illeti a következő támogatókat: IFIP, NJSZT, Széchenyi István Egyetem, Guidance Kft., Alexander Alapítvány, Variatech Consulting Kft, Processorg Software 82 Kft., valamint a Szintézis Kft.

A konferenciával kapcsolatos információk, fotók elérhetők a <http://rs1.sze.hu/~raffai/confenis2009> webcímen.

Tóth Ferenc
NJSZT GIKOF

Magyar kutatók 10., jubileumi szimpóziuma

Kerek évfordulóhoz érkezett a Magyar Kutatók Nemzetközi Szimpóziuma, amely idén november 12-14-én 10. jubileumi ülését ünnepelte a Budapesti Műszaki Főiskolán.*

A Magyar Kutatók 10. Nemzetközi Szimpóziumát ez évben dr. Fodor János tudományos és stratégiai rektorhelyettes nyitotta meg. Bevezetőjében kiemelte, hogy dr. Rudas Imre kezdeményezésére 2000-ben született meg – a Budapesti Műszaki Főiskola és a Magyar Fuzzy Társaság összefogásával – a számítástudományi intelligencia területét felölelő szimpózium.

Az akkor 1 napos, 20 résztvevő 16 előadását felvonultató rendezvény azóta a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat kiemelkedő jelentőségű részévé vált. A főiskolán évről-évre lebonyolításra kerülő rendezvény célja a „computational intelligence” és alkalmazási területein dolgozó, oktató, ku-

tató magyar tudósok meghívása határainkon belülről és kívülről egyaránt.

Dr. Fodor János a megnyitón az 1914-ben orvosi Nobel-díjat kapott *Bárányi Róbert* szavait idézte: „Egy kutatónak háromféle feladata van: 1) Végezzen pontos megfigyeléseket, a lényegest különböztesse meg a lényegtelenről, és gondosan vonja le következtetéseit. 2) A felfedezés után a kutató kötelessége annak közzététele. Teljes energiájával küzdenie kell annak elfogadtatásáért. 3) A kutató kötelessége, hogy a kutatás szellemét teljes energiával átadja tanítványainak. Ezt leghatékonyabban tudományos iskola létrehozásával érheti el. Az emberi élet túlságosan rövid ahhoz, hogy egyedül megoldjunk minden problémát, amivel találkozunk.”

A Magyar Fuzzy Társaság, a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság, valamint az IEEE Hungary Section támogatta szimpóziumot vé-

gezetül Fodor János *Apáthy István* akadémikus gondolataival nyitotta meg: „Amíg a nagy nemzetek fiaikat teszik nagygyá, addig a kis népeket fiaik teszik nagygyá.”

Dr. Gáti József kancellár ismertette az Év kutatója, az Év fiatal kutatója és a Hallgatói publikációs díj kitüntetésben részesülők tevékenységét. Év kutatója kitüntető címet vett át dr. Szeidl László, az MTA doktora, a NIK dékánja, az Informatikai Rendszerek Intézet professzora. Az év fiatal kutatója díjat megszerezte Csizsárik-Kocsir Ágnes, a KGK Gazdaság- és Társadalomtudományi Intézetének tanársegédje, valamint Reskó Barna, a ROIK adjunktusa kapta. A Hallgatói publikációs díjat Nagy Attila, a NIK mesterszakos hallgatója vehette át, míg dr. Hudoba György a ROIK főiskolai docense rektori dicséretben részesült.

Az idei kiadványban található valamennyi cikk letölthető a <http://bmf.hu/conferences/cinti2009> web-oldalról.

Szakál Anikó MFT titkár

* 2010 január 1. óta Óbudai Egyetem

Szakmai hírek

Könyvbemutató és pezsgő szakmai élet Szabolcs-Szatmár- Bereg megyében

A „Számítógép-tudomány a kezdetekről a robotfoci világbajnokságig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében” című könyv dr. Dezső Gergely főiskolai docens NJSZT Szabolcs megyei szervezetének vezetőségi tagja sike-

res pályázati projektjének terméke. Ő, mint projektvezető könyvbemutatón méltatta az NKTH támogatásának eredményességét. Neki, mint ifjú kutatónak és oktatónak is sok újdonságot tartalmazott a könyv. Örömmel gondozta a könyv megjelenését. Ebből tudta meg, hogy a Szabolcs megyei NJSZT Szervezet az országos számítástechnika-történetbe is bejegyezte nevét.

Obádovics J. Gyula professor emeritus a magyar számítástechnikai kultúra egyik megteremtője és a könyv bevezetőjének írója személyesen is részt vett a könyvbemutatón.

Beszédében kiemelte a könyv fontosságát a magyar számítástechnika története szempontjából. Mint az NJSZT egykori főtitkára, tagja a

nemrég megalakult Magyar Informatika Története Szakbizottságának és szándékozik a Szabolcs megyei informatikusok munkáját is beépíteni a magyar informatika történetébe.

Dr. Simon Béláné beszédében a Jövő című fejezetből ismertette az informatikusok, robotfejlesztők és a mesterséges intelligencia kutatók előtt álló kihívást, a 2050-es célkitűzést, mely szerint addigra 11 humanoid robot futballistából álló világbajnok válogatottnak kell kiállítani az akkori FIFA világbajnok csapattal szemben egy szabadteri futballmeccsre. A robotfutball a robottan és a mesterséges intelligencia kutatások mérföldköve: ebbe a világméretű projektbe kapcsolódtak be a Nyíregyházi Főiskola oktatói, hallgatói közül többen Simon Béláné vezetésével és az NJSZT támogatásával.

Az NJSZT Orvos-biológiai Szakmai közössége tagságának újraszervezésébe fogott

Az idei vezetőségválasztó közgyűlés megtartása csak akkor lehetséges, ha

a megjelentek száma alapján megállapítható a közgyűlés határozatképessége. Ehhez viszont meg kell újítani a tagnévsort.

Ezért a tavaly lemondott, jelenleg csak ügyvivő jelleggel működő vezetőség arra kéri az NJSZT tagjait,

hogy aki az orvos-biológiai szakmai közösség tagja kíván lenni, e szándékát 2010 február 28-ig jelezze e-mailben a surjan@eski.hu címen, Dr. Surján György részére.

Dr. Surján György
elnök

IT biztonság

Pichler Attila, CISA
a Raiffeisen Bank ZRt.
IT auditora.
apichler@raiffeisen.hu
2007-től az ISACA Hu vezetőségi tagja, Informatikai Ellenőrzési Kézikönyv társszerzője, Informatikai Biztonság Ellenőrzési Kézikönyv szerzője, az IT Auditor Lap szerzője, szerkesztője, számos ISACA Hu IT Audit Template szerzője.

zetőségi tagja, Informatikai Ellenőrzési Kézikönyv társszerzője, Informatikai Biztonság Ellenőrzési Kézikönyv szerzője, az IT Auditor Lap szerzője, szerkesztője, számos ISACA Hu IT Audit Template szerzője.

Az IT rendszerek üzemeltetését sok mindenhez lehet hasonlítani, de összességében azt mondhatom, hogy akkor jó, ha láthatatlanul, napi szinten ki tudja szolgálni az üzletet/felhasználót és meghibásodás esetén a legrövidebb időn belül tudja kezelni, majd megszüntetni a keletkezett hibát.

Ahhoz, hogy ezen elvárásnak meg tudjon felelni az IT csapat, a háttérben állandó, magas szakmai felkészültséget igénylő, odaadó felelősségteljes és legfőképpen áldozatotkész tevékenységnek kell zajlania.

Másfelől éppen olyan nagy szükség van a megfelelő biztonságra, szabályszerűségekre és dokumentált-ságra. Beszéljünk ezekről néhány szót.

Néhány gondolat az IT-üzemeltetésről

Biztonság

Valóban minden feladatot „root”, „system admin”, „secopr”, „dbadmin” technikai userrel kell végrehajtani, vagy elegendő egy alacsonyabb szintű, de az alapszintű rendszergazdai feladatok elvégzésére használható perszonalizált user? Mikor és milyen esetekben kapcsolható ki a naplózás és ez milyen logikai biztonsági beállítások, de főleg operatív jellegű ellenőrzések mentén végezhető el?...és ez csak két kérdés, amely érinti a biztonság témakörét.

Mindannyian tudjuk, hogy az IT üzemeltetés (és fejlesztés) működéséből és rendszerhozzáféréseiből adódóan magas kockázattal működő terület, így a megfelelő logikai és fizikai biztonsági szint kialakítása megkerülhetetlen feladat.

Szabályszerűség

A szabályszerűségnek, azaz a gyártói, törvényi, iparági standard által meghatározott külső vagy a belső üzemeltetési szabályoknak való megfelelés körülbekintést és nagy figyelmet igényel. Az egyszer már rögzített rutinok helytelen alkalmazása veszélyezteti az üzletmenetet, így a szabályokon alapuló munkavégzést, vezetői szinten kell biztosítani! A mentés, archiválás, a rutin feladatok során előre megírt folyamatok végrehajtása, installációk és élesbe állítások során alkalmazandó tevékenységek pontos végrehajtása minden esetben szabályokhoz, előírásokhoz kötöttek kell, hogy legyenek. Az IT üzemeltetőnek

egyben kötelessége is az eddig szabályozatlan munkafolyamatokra „best practice”-ek kialakítása, majd szabályozási környezetbe történő illesztése.

Dokumentáltság

„Az IT réme”, „A merevlemezek és irattárak megtöltője”... és még számos hasonló kifejezést idézhetnék, amelyek IT üzemeltetési rendszergazdák szájából hangzottak el. Ezzel ellentétben tudjuk, hogy az IT-üzemeltetési dokumentációk közvetve hozzájárulnak ahhoz, hogy az informatika magas szinten, de minimális üzemeltetési kockázattal működjön. Az elmúlt időszakban megszerzett tudás elsősorban a rutinfeladatok során nyújthat segítséget, viszont a hibakereséshez, bonyolultabb, sok esetben új probléma megoldáshoz, illetve fejlesztő oldal támogatásához elengedhetetlen a megfelelő szinten elkészített/implementációkor átvett dokumentáció. A dokumentációnkat is úgy kell kezelni, mint a rendszereinket, azaz mintha élő organizmusok lennének. Karbantartásuk, naprakészségük szinten tartása megköveteli az állandó figyelmet, hiszen ez kincset érhet akkor, ha ebből kell dolgoznia a feladatban érintett rendszergazdá(k)nak.

A fenti gondolatok alapján kívánok minden IT munkatárs számára eredményes IT üzemeltetést 2010-re.

Pichler Attila

Újdonság a biztonságban

Megjelent tagtársunk, **Vasvári György CISM**

A társadalmi és szervezeti (vállalati) biztonsági kultúra

c. könyve

AD-LIBRUM Kiadó, Budapest, 2009.

Mára axiómának tekinthető, hogy az információ alapú e-társadalom egyik kulcskérdése a biztonság. A biztonsággal, különösen az informatikai, illetve információbiztonsággal foglalkozó szakemberek, általában mint technikai bravúrt fogják fel a biztonsági rendszereket, így altatva el az alkalmazók veszélyérzetét.

A Szerző jelen kötete hiánypótló a biztonsággal foglalkozó hazai szakirodalomban, mivel egy egészen új szemszögből világítja meg a kérdést, amikor azt állítja:

„... a legelső veszélyforrás egy szervezetben maga az ember.”

Ön tud annyit, mint egy ötödikes?

Két mosolygó szempár, csibészes mosoly, értelmes tekintet. Ahogy rám néznek, elvarázsolnak. Gyermekei báj, kíváncsiság, értelem köszön vissza a két kis riportalanyom arcáról. Óvodáskortól barátok, akik örülnek, ha együtt lehetnek. Talán az egymással töltött közös idő vezette őket arra, hogy együtt jelentkezzenek ECDL-tanfolyamra is. Ebben látszólag nincs semmi különös, hiszen manapság már a gyerekek együtt nőnek fel a számítógéppel. Akkor mégis, mi a különleges ebben a két kisfiúban?

Elek Zsombor és Horilla Dániel ötödikesek, és büszkéek arra, hogy ECDL-bizonyítványt szereztek. Most mégis inkább a barátságukról beszélnek.

Dani: – Nekem Zsombi az egyik legjobb barátom. Már együtt jártunk oviba is. Karatedzésen is Zsombi volt a párom. Sajnos, nem egy iskolában tanulunk, így kevesebbet találkozunk.

Zsombor: – Szeretünk együtt lenni, mert jókat tudunk játszani. Számítógépezni is szoktunk.

Riporter: – *Hogyan jött az ötlet, hogy ECDL-bizonyítványt szereztek?*

Dani: – Anyukám azt mondta, ha már számítógépezek, akkor legyen értelme. Pont akkor indult egy tanfolyam.

Zsombor: – Az én anyukám együtt dolgozik Dani anyukájával és megbeszélték, hogy együtt nagyobb kedvvel tehetjük próbára magunkat. Biztam benne, hogy képes vagyok teljesíteni a követelményeket.

Riporter: – *Mi volt a legnagyobb élmény a számotokra a tanfolyamon?*

Egymásra nézve cinkosan mosolyognak.

Dani: – Az egészben az volt a legjobb, hogy a feladatok megoldása közben játékokra is volt időnk, pl. Kommandóztunk.

Zsombor: – Anyukám nagyon haragudott érte, amikor megtudta.

Riporter: – *Tudtatok-e egymásnak segíteni?*

Zsombor: – Amikor Dani nem tudott eljönni a tanfolyamra, akkor odaadtam a jegyzeteimet.

Dani: – Az is jó volt, hogy a vizsgák előtt otthon együtt gyakoroltunk. Mindkettőnk más-más feladatot oldott meg, utána közösen megbeszéltük.

Riporter: – *Melyik volt a legkönnyebb vizsgarész?*

A két fiú szinte egyszerre válaszolja: – Az internet.

Riporter: – *Tudjátok-e hasznosítani a megszerzett tudást?*

Dani: – Legutóbb magam szerkesztettem meg a születésnap bulimra a meghívót.

Zsombor: – A szorgalmi feladatokhoz sokkal könnyebben találok anyagot.

Riporter: – *Mit csináltok a szabadidőtökben?*

Zsombor: – Szeretek sportolni. Most kézilabdázom. Nemrég angol-versenyen voltam. A gitározást abbahagytam, mert a tanárom elköltözött. Nagyon sajnálom. A cicáimmal is szoktam játszani.

Dani: – Íjászkodni szoktam, de engem most a foci jobban érdekel, hetente edzésre járok. Zongorázni is tanulok. Én német-versenyen szerepeltem jó eredménnyel a csapatommal. Angolul is tanulok. Ha anya megengedi, játszom is a számítógépen.

Riporter: – *Milyen céljaitok vannak?*

Zsombor: – Orvos szeretnék lenni, hogy segíthessek a beteg embereken.

Fontosnak tartom a természet, a Föld és az állatok védelmét.

Dani: – Én is fontosnak tartom a környezetünk védelmét. Úgy gondolom, hogy informatikus leszek. Már ki is kerestem az interneten azt a legjobb középiskolát, ahol ezt tanulhatom. Szeretnék valami jó dolgot feltalálni, ami az emberek életét könnyíti.

Riporter: – *Tudjátok-e, hogy Ti az elsők között vagytok, akik Magyarországon a ti korotokban ECDL-bizonyítványt szereztek?*

Most először tanácstalanul, csodálkozva néznek rám.

Zsombor: – Nem tudtam. Nem volt ez olyan nehéz.

Dani: – Ennek nincs jelentősége. A lényeg az, hogy a barátommal lehettem. De most akkor büszkéek lehetünk magunkra?

Két mosolygó szemű, értelmes gyerekek. Összintén, olykor korukat meghazudtoló, bölcs gondolatok. Széles érdeklődés, tiszta, gyermeki barátság, optimista hit. Ez jellemzi azt a két kiskamaszt, akiket hallgatva az ismert televíziós műsor jut az eszembe: tudok én annyit, mint egy ötödikes?

– És Ön?